

KOMMITTÉN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Kommittén för Mänskliga Rättigheter grundades 1969 av Scientologi-kyrkan för att undersöka och avslöja psykiatriska brott mot de mänskliga rättigheterna och för att rensa upp inom den psykiatriska vården. Dess medgrundare är dr Thomas Szasz, professor emeritus i psykiatri och internationellt känd författare. I dag finns det mer än 130 lokalavdelningar i 31 länder. Kommittén har en rådgivande styrelse, vars ledamöter kallas kommissionärer, med bl.a. läkare, jurister, pedagoger, artister, affärsmän samt medborgar- och människorättsrepresentanter.

KMR har åstadkommit hundratals reformer genom vittnesmål i samband med utfrågningar inför lagstiftande församlingar, genom offentliga förhör om psykiatriska övergrepp, och genom att samarbeta med media, lagstiftare och statliga befattningshavare över hela världen.

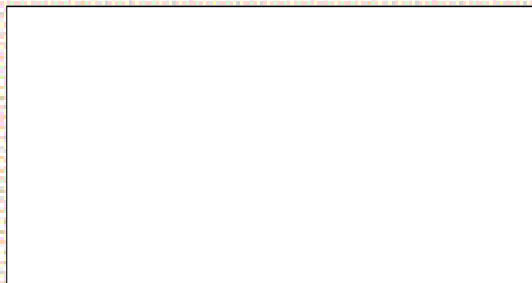
FÖR YTTERLIGARE INFORMATION:

CCHR International
6616 Sunset Blvd.

Los Angeles, CA, USA 90028

Telefon: (323) 467-4242
(800) 869-2247 • Fax: (323) 467-3720

www.cchr.org
e-mail: humanrights@cchr.org

RÄTTVISAN URHOLKAS PSYKIATRINS OCH PSYKOLOGINS INVERKAN PÅ RÄTTSVÄSENDE OCH KRIMINALVÅRD

Publicerad som information till allmänheten
av Kommittén för Mänskliga Rättigheter.

På 1940-talet proklamerade ledande personer inom psykiatri att deras avsikt var att infiltrera området lag och rätt och åstadkomma "att begreppet rätt och fel omtolkas och till slut utplånas".

INLEDNING

HUR RÄTTVISAN HAR FÖRDÄRVATS

Det finns ett dolt inflytande i våra rättssalar, ett inflytande som högljutt försäkrar om sin expertkunskap och sin vilja att hjälpa, men som i verkligheten har fördärvat våra viktigaste värden och gett oss en växande mängd fångelsekunder - och ständigt ökande kostnader. Detta inflytande är psykiatri och psykologi.

Den framstående Thomas Szasz, professor emeritus i psykiatri vid State University of New York, kommenterar att det nuvarande "fenomenet att psykiatriker undersöker personer för att avgöra om de kan hållas ansvariga eller ej är [ett] vanligt inslag i vårt sociala landskap..."¹ Samtidigt framhåller han att psykiatri utgör "den enskilt mest destruktiva kraft som drabbat samhället de senaste sextio åren".

Chockerande? Utan tvivel. Men också väl överlagt och fullt av insikt. Dr Szasz är en internationellt erkänd författare till mer än trettio böcker. Han har både erfarenheten och den resning som krävs för att kunna hävda att den psykiatriska professionen gradvis men fortlöpande har underminerat det grundläggande i vår kultur – individens ansvar, prestationsnivå, utbildning och vårt rättssystem. Han säger att i själva verket "... har psykiatriker i hög grad skapat de problem de påstått sig försöka lösa." Under 1940-talet proklamerade ledande personer inom psykiatri att deras avsikt var att infiltrera området lag och rätt och åstadkomma "att begreppet rätt och fel omtolkas och till slut utplånas".

Att lag råder och att det finns ett rättvist och fungerande rättssystem skiljer upplysta demokratier från totalitära stater. Människor har rätt att förlita sig på systemet för sin trygghet och säkerhet.

Psykatrikern Karl Menninger jublade över ett beslut i federala appellationsdomstolen i Washington, D C. där en psykiskt störd person befanns inte vara straffrättsligt ansvarig för olagliga handlingar, och sade att det var "mera om vältande i sin verkan" än Högsta domstolens beslut att avskaffa segregationen mellan svarta och vita. Uttalet var en god profetia.

Utslaget utlöste en omedelbar ökning av antalet psykiatriska vittnesmål i rättssalarna i USA, en utveckling som snabbt spred sig jorden runt.

Menninger hade anledning att jubla. Detta utslag följde mindre än tio år efter det att dåtidens ledande psykiatriker – och Menninger var en dem – hade dragit upp planerna för att infiltrera juristyrkena som del av sin strategiska plan för en global psykiatri. G. Brock Chisholm, som tillsammans med John Rawlings Rees var en av grundarna till Världsfederationen för mental hälsa (WFMH), sade rent ut till sina dåvarande kollegor: "Om släktet skall befrias från dess förlamande börda av gott och ont måste det vara psykiatriker som tar det främsta ansvaret."² Rees var ogenerat rakt på sak när han sade: "S a m h ä lslivet, politiken och näringslivet måste allihopa befinna sig inom [psykiatrins] inflytelsesfär...".

Rees ansåg att rättssystemet och medicinen var de "två allra svåraste" att "attackera".³

Och till attack gick de, med påföljden att idag har systemet havererat på grund av deras inflytande.

Nu är det upp till de många samvetsgranna, hårt arbetande men allt mer modstulna människorna inom systemet att inse detta och befria det från dessa destruktiva inkräktare.

Vi litar på att denna information kommer att vara till hjälp för dem som har god vilja och integritet nog att korrigera ett system som sviker sina medborgare. De hederliga, de produktiva, det stora flertalet av oss är inte förtjänta av något mindre.

Jan Eastgate
Ordförande, Internationella Kommittén
för Mänskliga Rättigheter

KAPITEL ETT RÄTTVISAN URHOLKAS

Psykologer vittnade till de dömda bröderna Menendez försvar och intygade att bröderna led av "inlärld hjälplöshet" när de öppnade eld mot sina föräldrar med hagelgevär.

Den berömda artonhundradatalshumoristen och författaren Mark Twain noterade: "Vansinne är helt säkert på uppgång i världen, och brottsligheten dör ut... Om man förr i tiden dödade en människa, var det möjligt att man var vansinnig – men om man nuförtiden ... dödar en människa utgör detta bevis på att man är galen." Thomas Szasz är kompromisslös på denna punkt i sin bok *The Myth of Mental Illness*: "Att introducera psykiatriska bedömningar vid tillämpning av strafflagstiftningen - till exempel att anföra allvarlig psykisk störning och döma utifrån detta, diagnoser om psykisk oförmåga att stå inför rätta, och så vidare - korrupperar rättvisan och gör ett offer av den person de ger sken av att hjälpa." Fastän "allvarlig psykisk störning" används i mindre än två procent av alla rättsfall, är det ett av de mest kontroversiella och hett debatterade ämnena inom amerikansk och brittisk

Varför inte bara singla slant eller dra ett spelkort? Varför inte bara sätta på en bindel för ögonen och ge ett utslag utan att kunna identifiera patienterna? Det skulle knappast kunna sänka andelen korrekta [diagnostiska] utlåtanden som befinner sig på en nivå lägre än en av tre...

– Dr Margaret Hagen, fil.dr
författare av *Whores of the Court*

straffrätt. Om detta sade professor Francis Allen: "Frågan om straffansvar har tilldragit sig mera uppmärksamhet och bidragit till fler motsättningar än någon annan straffrättslig fråga".⁴ Dr Margaret Hagen, fil. dr och föreläsare i psykologi och juridik vid Boston University säger att det bara är skenbart som "allvarlig psykisk störning" utgör en låg andel. Statistiken är korrekt om man enbart tittar på de fall där personen befunnits vara oskyldig på grund av "allvarlig psykisk störning". Men vad som får bilden att se ganska så annorlunda ut är försvarsmetoder som "psykisk störning", vilka får åklagaren att yrka på ett lägre straff, liksom i de fall där det påstådda psykiska tillståndet minskar strafftiden. [Till den svenska problembilden hör att en person med "allvarlig psykisk störning" skall dömas till vård och inte får dömas till fängelse, ö.a.]⁵

Domaren Ralph Adam Fine säger i boken *Escape of the Guilty*, "Fastän psykiatrier ikläder sig själv vetenskapens utstyrsel, och försöker påverka de normer enligt vilka vi bedömer straffrättsligt ansvar så är strikt pålitlighet i dess diagnoser en sällsynthet."⁶ Överdomare Warren Burger var djupt indignerad över den bristfälliga vetenskapliga grunden för vittnesmål från psykiatriker, vars åsikter som följd av detta stred mot varandra: "Ingen regel inom lagstiftningen kan möjligen vara förnuftig eller fungera om den är beroende av terminologin hos en annan disciplin vars medlemmar är djupt oense om vad denna terminologi betyder."⁷ Bara begrunda hur vår omvärld 1994 blev vittne till hur två kaliforniska juryer hamnade i ett hopplöst dödläge under rättegångarna mot Erik och Lyle Menendez, två vuxna bröder som brutalt hade mördat sina föräldrar i familjens hem värt fyra miljoner dollar.

Ett team med psykiatriker, psykologer och terapeuter

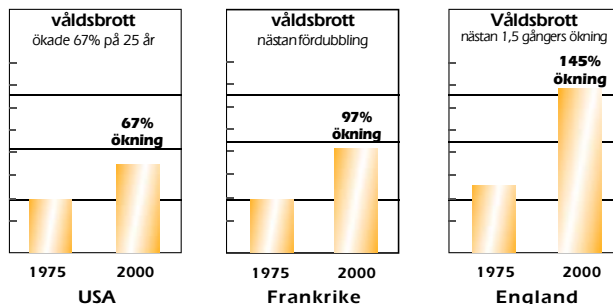
lejdes för att bygga upp deras försvar. Psykologen Ann Tyler från Utah betygade att bröderna led av "inlärld hjälplöshet" som en följd av intensiva, upprepade övergrepp. En annan psykolog, John Wilson, hävdade att grabbarna led av "posttraumatiskt stressyndrom".

Så vad var det som lyckades lamslå juryn av män och kvinnor? Det var det faktum att inte ens två psykiatriker kunde vara överens om pojknarnas psykiska diagnos, och den psykiatriska föreställningen att kriminalitet är ursäktlig.

Hur har vi kommit från ett samhälle som skilde på rätt och fel till ett som "förstår" allt och inte bestraffar någonting? Svaret ligger i psykiatrins mål så som beskrevs av C. Brock Chisholm, en av grundarna till World Federation of Mental Health (WFMH) – att målet för terapi skall vara att eliminera begreppet rätt och fel – och, som lök på laxen, har vi American Psychiatric Associations Diagnostisk och statistisk handbok för mentala störningar (DSM) och sektionen för psykiska störningar i Internationell klassificering av sjukdomar (ICD-10).

"Till skillnad från medicinska diagnoser som förmedlar en sannolik orsak, lämplig behandling och en trolig prognos, är de störningar som räknas upp i DSM-IV [och ICD-10] termer som har framkommit genom samförstånd hos likasinnade – en omröstning hållen av kommittémedlemmar inom APA och i huvudsak utformad i debiteringssyfte, rapporterar den kanadensiska psykologen dr Tana Dineen.⁸

BROTT OCH VÅLDSHANDLINGAR ÖKAR KRAFTIGT

Psykiatrins ökande inflytande inom rättssystemet har enbart åstadkommit högre brottsstatistik över hela världen. Fastän de är oförmögna att förutse framtida våldsbegär och att rehabilitera kriminella, vittnar psykiatriker fortfarande i våra domstolar till förmån för högstbjudande, försäkrar att missdådarna inte är ansvariga för vad de har gjort, utan i stället "offer" för påhittade psykiska störningar. Resultatet är ökad brottslighet, eftersom lagöverträdarna släpps tillbaka ut på gatorna för att ställa till med mera elände, utan att ha gjort bot och bättring.

Det finns med andra ord ingen objektiv vetenskap bakom det hela.

Dr Ian Freckelton, en av Australiens ledande experter på den medicinsk-juridiska labyrinten, genomförde en undersökning på Australiens domarkår beträffande deras synpunkter på "expertvittnen", och fann en omfattande förtroendekris för psykiatri som rättsmedicinskt verktyg. Domare "anser att den är en mjuk vetenskap", sade han, och betonade att DSM har strikta varningar mot dess användning i domstol.

Och i själva DSM står, "När de kategoriseringar, kriterier och textbeskrivningar som finns i DSM-IV används

"Fastän psykiatrin ikläder sig själv vetenskapens utstyrsel, och försöker påverka de normer enligt vilka vi bedömer straffrättsligt ansvar så är strikt pålitlighet i dess diagnoser en sällsynthet."¹

– Domare Ralph Adam Fine, författare till *Escape of the Guilty*

lekmän."² Ta som exempel fallet med Vincent "the Chin" Gigante, bossen för en av New Yorks brottsfamiljer, dömd för maffiaverksamhet och anstiftan till mord. Han simulerade att vara psykiskt sjuk i över trettio års tid. Närhelst han ställdes inför rätta, hyrde den här skurken in ett gäng psykiatriker för att omvittna att han led av "paranoid schizofreni, demens och Alzheimers sjukdom". Till slut erkände Gigante 2003 att han hade bluffat och att han medvetet - och med lätthet - hade misslett de högst betalda psykiatrikerna i tre årtionden.

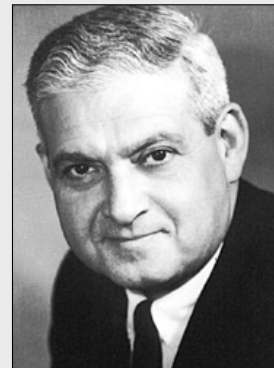
Trots detta så ombeds fortfarande psykiatriker att under rättegångar, och vid bedömningar angående skyddstillsyn avge sina åsikter. Och tråkigt nog tas dessa åsikter med i beräkningen.

VANSINNE SOM FÖRSVAR BÖRJAN TILL SLUTET

■ 1812: Benjamin Rush, "den amerikanska psykiatrins fader", skrev sin *Medical Inquiries and Observations upon the Diseases of the Mind*, och hävdade att brottslighet är en sjukdom som går att bota. Med åsikten att mord och stöld utgör symptom på denna sjukdom, strävade han efter att få kontrollen av förövarna förflyttad från polisen till psykiatrikerna.

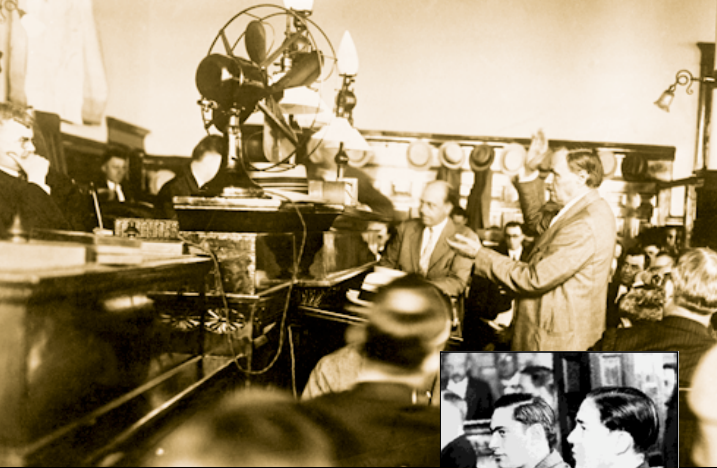
■ 1843: McNaughton-fallet var det första berömda rättsfallet där sinnessjukdom testades. Engelsmannen Daniel McNaughton sköt ihjäl den engelske premiärministerns sekreterare, i tron att premiärministern konspirerade mot honom. Rätten frikände McNaughton "på grund av vansinne".

■ 1924: Nathan Leopold och Richard Loeb, två unga amerikaner, åtalades för det känslolika mordet på en yngre kompanjon. Framstående psykiatriker, bland dem William Alanson White, president för American Psychiatric Association (APA), engagerades av familjerna för att förklara sinnessillståndet hos dessa lagbrytare. Dr White vittnade att de unga människors mordiska uppförande var "produkten av impulser som stred emot deras medvetna ideal men som, av oklara anledningar, tog kontrollen över dem". Utan att överhuvudtaget ifrågasätta det vetenskapliga stödet för detta,

Domare Bazelon "...lyckades förvränga frihetsbegreppet genom att skenbart reformera kriminologi och psykiatri – en verksamhet vars värde han ... gravt missbedömde, dels genom att tro att det är något gott, trots att det är något ont, och dels genom att tro att det är baserat på nya upptäckter när det i själva verket baserar sig på gamla villfarelser."

– Dr Thomas Szasz, professor emeritus, författare till *Psychiatric Slavery*, 1977

Ett psykiatriskt expertutlåtande användes år 1924 av advokat Clarence Darrow (till vänster) för att framgångsrikt hävda att Leopold och Loeb inte var ansvariga för sina handlingar, trots att de erkänt sig skyldiga till mord.

antog District of Columbias appellationsdomstol försvarslinjen om "oemotståndlig impuls" – en impuls som kunde "sätta sig över förnuft och omdömesförmåga och utplåna känslan för rätt och fel".

■ 1954: Den 13 Juli 1951 ställdes Monte Durham, en 23-årig man med lång kriminell och psykiatrisk historia, inför rätta och befanns skyldig till inbrott, trots hans försäkringar att han var oskyldig p.g.a. sinnessjukdom. Att huvuddomaren David Bazelon vid amerikanska appellationsdomstolen i Washington, D.C, undanröjde detta utslag, vände upp och ner på normerna för rätt och fel och ställde dörren på vid gavel för psykiatriska vittnesmål i rättssalarna, var ingen tillfällighet. Han gick själv i psykoanalys.

■ 1957: Abe Fortas (senare biträdande domare vid USA:s högsta domstol), gjorde en bedömning av det inflytande som Durham- domslutet hade och sade: "... lagen har erkänt den moderna psykiatrin ... Dess betydelse är att det för psykiatrin utgör ett privilegiebrev, en deklaration om dess rättigheter och ett erbjudande om begränsat partnerskap mellan straffrätt och psykiatri."

■ 1966: Ett annat domslut av Bazelon fastställde "en mentalpatients rätt till lämplig behandling". Psykiatriker tolkade detta som deras rättighet att *påtvinga* behandling.

KAPITEL TVÅ VETENSKAP ELLER BEDRÄGERI

I juni 2002 dömdes psykiatriern Colin Bouwer, tidigare chef för psykologisk medicin vid University of Otago, Nya Zeeland, till livstids fängelse för mord på sin hustru.

När domen på livstids fängelse avkunnades 1994 för en barnamördare, citerade den biträdande överdomaren Oliphant en rapport som skrivits långt innan brottet begicks, av chefen för rättspsykiatri i provinsen Manitoba. När han 1989 gjorde en bedömning av den åtalades farlighet, hade denna chef skrivit: "Det finns ingenting som tyder på att han är en antisocial individ och han är inte benägen till att uttrycka sig med aggressioner eller våld... Jag känner inte att han utgör något fysiskt hot för... samhället i stort... han är inte, enligt min åsikt, en farlig person."¹⁰

Efter att ha läst detta högt inför sin domstol, förklarade biträdande överdomaren Oliphant: "Min kommentar efter att ha läst detta, och ha sett vad som

förekommit sedan dess, är att psykiatri med säkerhet *inte* kan beskrivas som en *vetenskap*." [vår kursivering].

I domstolarna bevisar rättsfall efter rättsfall på oförmågan hos psykiatrikerna att förutspå de kriminellas gärningar. Författarna Henry Steadman och Joseph Cocozza drog 1976 följande slutsats i en artikel i *Rutgers Law Review*: "Det finns inga empiriska bevis till stöd för uppfattningen att psykiatriker har någon som helst speciell expertis vad avser att korrekt kunna bedöma någons våldsbenägenhet."

Baserat på ytterligare tjugo års forskning skrev Terrence Campbell 1994 i en artikel i *Michigan Bar Journal*: "Den precision med vilken kliniska bedömningar kan förutspå framtida händelser är oftast inte bättre än slumpens utslag. Den samlade forskningslitteraturen visar på att felaktigheter i att förutspå en persons våldsbenägenhet varierar

mellan 54 och 94 procent, med ett genomsnitt på ungefär 85 procent."

"Det finns inga empiriska bevis till stöd för uppfattningen att psykiatriker har någon som helst speciell expertis vad avser att korrekt kunna bedöma någons våldsbenägenhet."

En arbetsgrupp hos American Psychiatric Association medgav detsamma 1979 i sitt Brief Amicus Curiae till USA:s Högsta domstol, i vilket den uttalade: "Det har noterats att 'våldsbenägenhet' är varken en psykiatrisk eller en medicinsk diagnos, men innefattar frågor av juridiska bedömningar och avgöranden, likväl som frågor av samhällelig policy. Det finns ingen vedertagen psykiatrisk expertis beträffande att förutspå 'våldsbenägenhet' och kliniker borde undvika att avge 'avgörande utlåtanden beträffande detta'."

Dessutom medgav år 2002 Kimio Moriyama, vicepresident för japanska psykiatriförbundet: "...det är omöjligt för den medicinska [psykiatriska] vetenskapen att kunna förutsäga huruvida någon har hög potential för att upprepa en förseelse".¹¹

Trots medgivanden som dessa används begreppet "våldsbenägenhet" fortfarande i domstolarna under proceduren för tvångsintagning av så kallade "psykpatienter".

KAPITEL TRE RÄTTVISANS ÅTERKOMST

Vårt rättssystem måste befrias från psykiatris och psykologins försvarsmetoder "allvarlig psykisk störning" (insanity defense) och därmed besläktade metoder.

När psykiatri och psykologi tog sig in i vårt rättssystem, gjorde de så under täckmanteln att de förstod människan, att de visste, inte bara vad som orsakade hennes handlingar utan också hur de kunde förbättra hennes livssituation. Detta var en lögn.

Det som kvarstår att visa är uppgifter som belyser att dessa yrken har en oproportionerligt stor benägenhet till att begå brott. I många fall har de, som har agerat som försvarare av andra psykiatrikers brott, senare avslöjats och gripits för liknande brottslighet.

Av hela världens för närvarande 650 000 psykiatriker och psykologer medger åtminstone tio procent, eller 65 000, sexuella

övergrepp på sina patienter. Vissa studier uppskattar att siffran ligger så högt som 25 procent.

Enligt en studie från 2001, var en av tjugo patienter som utsatts för sexuella övergrepp av sin terapeut minderårig, genomsnittsåldern var sju år för flickor och tolv år för pojkar.¹² Det yngsta barn som utsattes för sexuellt ofredande var tre år. Dessa är knappast de "experter" som våra domstolar bör respektera och vars åsikter och utlåtanden de blint skall ge sitt godkännande till.

Psykiatrin har haft tillfälle att bevisa sin giltighet, men har i stället visat sig vara ett kolossalt misslyckande. Kostnaderna för samhället har varit katastrofala, och då inte bara i form av pengar.

Thomas Szasz varnar: "Vi måste återupprätta idén om att

Av dagens 650 000 psykiatriker och psykologer, medger åtminstone tio procent av dem sexuella övergrepp på sina patienter; 65 000 "professionella" som medger att deras "terapi" inkluderar sexuella övergrepp.

vara ansvarig, vilken har förvrängts och förvirrats av psykiatrin genom idén att något hände dig som barn och därför är du inte ansvarig trettio år senare."

I motsats till psykiatrisk ideologi är människan inte blott en viljelös varelse, utan vare sig vilja eller samvete, som kan manipuleras efter någon annans beräkningar.

Oavsett vilka förvirringar hon än må ha, så vet hon att hon har modet att konfrontera och lösa sina problem, och hon vet att hon har förmågan att kunna skilja på vad som är rätt och vad som är fel. Och innerst inne vet hon att det är det ultimata sveket att försöka övertala henne till något annat.

Dr Margaret Hagen, fil. dr och föreläsare i psykologi och juridik vid Boston University säger: "Domare och jurymedlemmar, folket allena, måste avgöra frågor om en person är sinnessjuk, om kompetens, rehabilitering, fängsligt förvar, skada och oförmåga, utan den bedrägliga inblandningen av så kallade psykologiska och psykiatriska experter.

Ett demokratiskt samhälle älägger exakt dessa bördor på vanliga män och kvinnor och på våra domare och lagstiftare. Det är dags att vi överger våra försök att lägga över bördor på skuldorna hos professionella beslutsfattare. Det är dags att vi kastar ut hororna och tar tillbaka våra domstolar och rättssystem."

REKOMMENDATIONER

1 Först och främst måste vi bekänna oss till att varje person är ansvarig för sina egna handlingar och måste hållas ansvarig för sina handlingar.

2 Lagstiftare måste upphäva all lagstiftning angående att personer med "psykisk störning" och "allvarlig psykisk störning" skall dömas till vård och inte får dömas till fängelse, respektive att straffet mildras på grund av detta.

3 Låt domstolarna avgöra frågor om kriminella avsikter som de gjorde innan psykiatriker introducerade ologiska idéer beträffande vad som är "rätt och fel".

Varning: Innan du slutar att ta psykiatriska droger behöver du söka hjälp och råd av en kompetent icke-psykiatrisk läkare.

Den här publikationen har möjliggjorts med hjälp av anslag från International Association of Scientologists.

1. Thomas Szasz, *Insanity: The Idea and Its Consequences* (John Wiley & Sons, New York, 1990), p. 239.
2. G. Brock Chisholm, "The Reestablishment of Peacetime Society: The Responsibility of Psychiatry," William Alanson White Memorial Lectures, 23 Oct. 1945, *Psychiatry: Journal of Biology and Pathology of Interpersonal Relations*, Vol. 9, No. 1, Feb. 1946.
3. John Rawlings Rees, M.D., "Strategic Planning for Mental Health," *Mental Health*, Vol. 1, No. 4, Oct. 1940, p. 103-4
4. Edited by Jeffrey Schaler, *Szasz Under Fire* (Open Court, Chicago, 2004), p. 201
5. Margaret Hagen, *Whores of the Court, The Fraud of Psychiatric Testimony and the Rape of American Justice* (HarperCollins, New York, 1997), p. 110.
6. Ralph Adam Fine, *Escape of the Guilty* (Dodd, Mead & Company, New York, 1986), pp. 224-226.
7. *Ibid.*, p. 230.

8. Dr Tana Dineen, Ph.D., *Manufacturing Victims*, Third Edition (Robert Davies Multimedia Publishing, Quebec, Canada, 2001), p. 86.
9. David Faust and Jay Ziskin, "The Expert Witness in Psychology and Psychiatry," *Science*, Vol. 241, 1 July 1988, p. 32.
10. Transcript of Sentencing by the Honourable Associate Chief Justice Oliphant, Winnipeg, Manitoba, Her Majesty the Queen and Robert Bliss Arthurson Accused, 7 Oct. 1994.
11. "Diet Mulls Fate of Mentally Ill Criminals," *The Japan Times*, 8 June 2002.
12. Kenneth S. Pope, "Sex Between Therapists and Clients," *Encyclopedia of Women and Gender: Sex Similarities and Differences and the Impact of Society on Gender* (Academic Press, Oct. 2001).

FOTO: Omslag: Don Mason/Corbis; 9A: Bettmann/Corbis; 9B: Bettmann/Corbis.

© 2004 CCHR. Alla rättigheter förbehållna. CITIZENS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, CCHR och CCHR-symbolen är varumärken som ägs av Citizens Commission on Human Rights. Tryckt i USA Item #FLO 19137-Swedish